

Ръководство относно отчитането на значимите концентрации на риск и вътрешногрупови сделки от финансовите конгломерати

1 Общ преглед

1.1 Цел

Съгласно член 4 от Регламент (ЕС) № 1024/2013 на Съвета¹ на Европейската централна банка (ЕЦБ) се възлагат няколко конкретни задачи, свързани с пруденциалния надзор над кредитните институции. Една от тях е да участва в допълнителния надзор над финансови конгломерати по отношение на кредитните институции в тях и да изпълнява задачите на координатор, когато е определена за координатор за финансов конгломерат в съответствие с критериите, определени в приложимото право на Съюза.

След влизането в сила на Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/2454 на Комисията² за установяване на технически стандарти за изпълнение (ТСИ) за отчитането за целите на надзора на концентрациите на риск и вътрешногруповите сделки (наричан по-долу „ТСИ за отчитането на КР-ВГС“) ЕЦБ взе решение да публикува общи указания относно информацията, чието отчитане ще изисква в качеството си на координатор от отделните финансови конгломерати в съответствие с тези стандарти и Директива 2002/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета³ (наричана по-долу „Директива за финансовите конгломерати“ – ДФК).

Целта на настоящото ръководство е да се осигури последователност, съгласуваност, ефикасност и прозрачност на подхода на ЕЦБ, когато тя е определена за координатор за финансов конгломерат съгласно критериите, определени в приложимото право на Съюза. По-специално предназначението на ръководството е да бъде в помощ на финансовите конгломерати при създаването на необходимите вътрешни процеси за отчитането на значимите

¹ Регламент (ЕС) № 1024/2013 на Съвета от 15 октомври 2013 г. за възлагане на Европейската централна банка на конкретни задачи относно политиките, свързани с пруденциалния надзор над кредитните институции (ОВ L 287, 29.10.2013 г., стр. 63).

² Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/2454 на Комисията от 14 декември 2022 г. за установяване на технически стандарти за изпълнение за прилагането на Директива 2002/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на отчитането за целите на надзора на концентрациите на риск и вътрешногруповите сделки (ОВ L 324, 19.12.2022 г., стр. 55).

³ Директива 2002/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2002 г. относно допълнителния надзор на кредитните институции, застрахователните предприятия и на инвестиционните посредници към един финансов конгломерат и за изменение на директиви 73/239/ЕИО, 79/267/ЕИО, 92/49/ЕИО, 92/96/ЕИО, 93/6/ЕИО и 93/22/ЕИО на Съвета и директиви 98/78/ЕО и 2000/12/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 35, 11.2.2003 г., стр. 1).

концентрации на риск и вътрешногрупови сделки, като се използват образците, определени в ТСИ за отчитането на КР-ВГС.

1.2 Приложно поле и действие

Настоящото ръководство се отнася за финансовите конгломерати под ръководството на кредитни институции, които ЕЦБ класифицира като значими. Доколкото националното законодателство относно изискванията за отчетност от финансовите конгломерати не предвижда друго, очакванията на ЕЦБ в настоящото ръководство може да бъдат взети предвид и от националните компетентни органи при определянето на изискванията за отчетност за финансовите конгломерати под ръководството на по-малко значими институции.

Когато осъществяват надзор върху значимите концентрации на риск и вътрешногрупови сделки, координаторите и другите съответни компетентни органи трябва да вземат предвид конкретната структура на групата и управлението на риска на финансовия конгломерат и действащите секторни изисквания за вътрешногруповите сделки и концентрациите на риск, в частност когато определят значимите концентрации на риск и вътрешногрупови сделки, които регулираните образувания и смесените финансови холдингови дружества в даден финансов конгломерат трябва да отчетат по силата на член 7, параграф 2 и член 8, параграф 2 от ДФК.

Следователно окончателното решение относно изискванията за всеки отделен финансов конгломерат, за който ЕЦБ е координатор, ще бъде съобщавано от ЕЦБ на съответния финансов конгломерат след допитване до останалите компетентни органи и, когато е релевантно – до конгломерата.

Общите указания в настоящото ръководство отразяват цялостните очаквания, които ЕЦБ ще има по принцип при определяне на изискванията за отчетността. ЕЦБ може да се отклони от общите очаквания в настоящото ръководство, ако има ясно и достатъчно основание за това. Ето защо финансовите конгломерати не следва да допускат, че общите очаквания в настоящото ръководство са пряко приложими към тях. Вместо това те трябва да изпълняват индивидуалното решение на ЕЦБ в качеството ѝ на координатор.

Когато излага указанията си, описани в настоящото ръководство, ЕЦБ действа в рамките на приложимото право на Съюза. По-специално, в случаите, когато в настоящото Ръководство има позоваване на разпоредби на ДФК, ЕЦБ определя позицията на политиката си, без да се засяга прилагането на националното законодателство, с което се транспонират директивите, и по-конкретно ДФК, когато в националното законодателство вече е възприета релевантна политика. Освен това в качеството си на координатор ЕЦБ взема предвид член 2, параграф 2 от Делегиран регламент на Комисията (ЕС) 2015/2303, когато установява видовете значими вътрешногрупови сделки и определя подходящи прагове за тях, както и член 3, параграф 3 от същия

регламент, когато установява видовете значими концентрации на риск и подходящите прагове за тях.

В настоящото ръководство не се определят нови регулаторни изисквания. Уточненията и принципите в него не бива да се възприемат като правно обвързващи правила.

ЕЦБ си запазва правото да преразглежда общите очаквания в настоящото ръководство, за да отрази промени в законодателните разпоредби или в специфични обстоятелства, както и приемането на конкретни делегирани актове, които може да регламентират по различен начин конкретен аспект от политиката.

1.3 Разяснения на общите очаквания, описани в настоящото ръководство

Видове сделки, които следва да бъдат отчитани (член 1, параграф 3 от ТСИ за отчитането на КР-ВГС)

В ръководството се излагат общите очаквания, които ЕЦБ ще има по отношение на видовете концентрация на риск и видовете вътрешногрупови сделки, които следва да бъдат отчитани от финансовите конгломерати съгласно член 7, параграф 2, член 8, параграф 2, и приложение II от ДФК. Според случая ЕЦБ може да изиска отчитане на различни видове концентрации на риск или други вътрешногрупови сделки.

Макар че определението за вътрешногрупови сделки (член 2, точка 18 от ДФК) включва сделки между регулирани образувания от един финансов сектор, ЕЦБ счита, че по принцип тяхното отчитане не е необходимо. Както е посочено в съображение 5 от ДФК, „за да бъде ефективен, допълнителният надзор на кредитните институции, на застрахователните предприятия и на инвестиционните посредници, принадлежащи към един финансов конгломерат, следва да се прилага по отношение на всички конгломерати, чиито междусекторни дейности са значими“. Следователно ЕЦБ счита, че изискването финансовите конгломерати да отчитат всички вътрешносекторни финансови дейности (т.е. между регулирани образувания, принадлежащи към един и същи финансов сектор съгласно определението в член 2, параграф 8 от ДФК) обикновено не би било необходимо за постигане на целите на ДФК. Такова отчитане би било изискано единствено от координатора след допитване до съответните компетентни органи, когато определени обстоятелства го налагат. По принцип обаче сделките следва да бъдат отчитани, ако са между регулирани образувания, принадлежащи към един и същи финансов сектор, но поотделно подчинени на различни секторни правила съгласно определението в член 2, параграф 7 от ДФК. По-специално, сделки между дружества за управление на активи и кредитни институции по принцип се смятат за релевантни от гледна точка на целите на ДФК.

Формат за отчитането на информация за управлението на конфликтите на интереси и рисковете от верижна дестабилизация (член 2, параграф 2 и член 3, параграф 2 от ТСИ за отчитането на КР-ВГС)

ЕЦБ счита, че управлението на конфликтите на интереси и на рисковете от верижна дестабилизация от страна на финансовите конгломерати е основен елемент на доброто управление.

Настоящото ръководство не определя формата и съдържанието на отчетите за управлението на конфликтите на интереси и рисковете от верижна дестабилизация. Въпреки това ЕЦБ очаква като цяло информацията да е достатъчно изчерпателна, така че да ѝ дава възможност да добие солидна представа за начина на управлението им.

За да гарантира съгласуваност, ЕЦБ очаква тази информация да се отчита заедно с данните за „правната структура и управленската и организационната структура“, които се предоставят съгласно член 9, параграф 4 от ДФК.

В зависимост от последователността на получената информация ЕЦБ може да разгледа възможността за разработване в бъдещ момент на стандартен образец за такова отчитане.

Прагове за отчитане на концентрацията на риска (член 7, параграф 2 и приложение II от ДФК)

Съгласно член 7, параграф 2 и приложение II от ДФК координаторът има правомощия да „определя подходящи прагове“ за отчитане на значими концентрации на риск „след допитване до другите компетентни органи и до самия конгломерат“. Макар че ЕЦБ ще определя прагове за всеки отделен случай, в ръководството са посочени праговете, над които тя по принцип ще очаква отчитане на значимите концентрации на риск. Праговете са определени така, че в максимална степен да съответстват на съществуващите практики и да отговарят на целите на допълнителния надзор. Този общ подход не засяга правото на ЕЦБ да определя различни прагове според случая, след като се допита до съответните компетентни органи и самия финансов конгломерат.

Качествени изисквания за концентрациите на риск (член 7, параграф 3 от ДФК)

Съгласно член 7, параграф 3 от ДФК „[в] очакване на по-нататъшна координация на законодателството на Съюза, държавите членки могат да определят количествени граници, да позволят техните компетентни органи да определят количествени граници за всяка концентрация на риска на ниво на финансовия конгломерат, или да вземат други надзорни мерки, даващи възможност да се постигнат целите на допълнителния надзор“.

В настоящото ръководство не се определя количествена граница за концентрациите на риск. Въпреки това, според случая и след допитване до съответните компетентни органи, ЕЦБ може да определя такава граница в държавите членки, в които на компетентните органи са предоставени правомощия за определяне на количествени граници. В съответствие с целите на допълнителния надзор в ръководството се посочва, че от финансовите конгломерати се очаква да разяснят как са ограничили всякаква концентрация на риск, свързана със задължения на едно лице, която надхвърля 25% от собствения им капитал.

Прагове за отчитане на вътрешногруповите сделки (член 8, параграф 2 и приложение II от ДФК)

Съгласно член 8, параграф 2 и приложение II от ДФК координаторът има правомощия да „определя подходящи прагове“ за отчитане на всички значими вътрешногрупови сделки „след допитване до другите компетентни органи и до самия конгломерат“. Макар че ЕЦБ ще определя прагове според случая, в ръководството са посочени тези, над които тя по принцип ще очаква отчитане на вътрешногруповите сделки. Този общ подход не засяга правото на ЕЦБ да определя различни прагове според случая и след допитване до съответните компетентни органи и до самия финансов конгломерат.

Количествени и качествени изисквания за вътрешногруповите сделки (член 8, параграф 3 от ДФК)

Съгласно член 8, параграф 3 от ДФК „[в] очакване на последващо координиране на законодателството на Съюза, държавите членки могат да определят количествени граници и качествени изисквания, да позволят на техните компетентни органи да определят количествени граници или качествени изисквания по отношение на вътрешногруповите сделки на регулираните образувания в рамките на един финансов конгломерат, или да вземат други надзорни мерки, даващи възможност да се постигнат целите на допълнителния надзор“.

В настоящото ръководство не се определя количествена граница за вътрешногруповите сделки. Въпреки това, според случая и след допитване до съответните компетентни органи, ЕЦБ може да определи такава в държавите членки, в които на компетентните органи са дадени правомощия да определят количествени граници. В съответствие с целите на допълнителния надзор в ръководството се посочва, че общото очакване е вътрешногруповите сделки да се осъществяват при условия на равнопоставеност и независимост на страните

в съответствие с член 4, параграф 1, буква а) от Делегиран регламент на Комисията (ЕС) 2015/2303.⁴

2 Общи очаквания

В този раздел се определя общата политика, която ЕЦБ възнамерява да следва при изпълнението на определени задачи, възложени ѝ в качеството ѝ на координатор в съответствие с ТСИ за отчитане на КР-ВГС иДФК.

2.1 Видове сделки и рискове, подлежащи на отчитане

Член 1, параграф 3 от ТСИ за отчитане на КР-ВГС и приложение II отДФК

По отношение на „видовете сделки“, които регулираните образувания или смесените финансови холдингови дружества трябва да отчитат, и без да се засяга отчитането на различните видове концентрации на риск, което координаторът изисква след допитване до съответните компетентни органи, като вземе предвид конкретната структура на групата и управлението на риска на финансовия конгломерат, ЕЦБ по принцип очаква да бъде отчитан всеки един от следните видове концентрации на риск:

- i. по контрагент (за експозиции към клиент или група от свързани клиенти, последните съгласно определението в член 4, параграф 1, точка 39 от Регламент (ЕС) № 575/2013 за капиталовите изисквания⁵);
- ii. по държава;
- iii. по сектор;
- iv. по валута.

В допълнение, без да се засяга правото на ЕЦБ да изисква отчитането на различни видове вътрешногрупови сделки, след допитване до другите съответни компетентни органи, изискващи да бъдат отчитани различни видове вътрешногрупови сделки, ЕЦБ по принцип очаква да бъдат отчитани следните видове:

⁴ Делегиран регламент (ЕС) 2015/2303 на Комисията от 28 юли 2015 г. за допълване на Директива 2002/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на регулаторните технически стандарти за уточняване на определенията и координиране на допълнителния надзор върху концентрацията на риска и вътрешногруповите сделки (ОВ L 326, 11.12.2015 г., стр. 34).

⁵ Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитни институции и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012) ОВ L 176, 27.6.2013 г., стр. 1)

- i. вътрешногруповите сделки между регулирани образувания, принадлежащи към различни финансови сектори, съгласно определението в член 2, точка 8 от ДФК;⁶
- ii. вътрешногруповите сделки между регулирани образувания, принадлежащи към един и същи финансов сектор, но поотделно подчинени на различни секторни правила съгласно определението в член 2, параграф 7 от ДФК;
- iii. вътрешногруповите сделки между регулирано образувание от групата и всяко физическо или юридическо лице, което не е регулирано образувание, „свързано чрез тесни връзки с предприятията от групата“.

Отчитането следва да включва вътрешногруповите сделки, които:

- i. са били в сила към началото на отчетния период;
- ii. са били започнати през отчетния период и все още са били в сила към отчетната дата;
- iii. са били започнати през отчетния период и срокът им е изтекъл или падежът им е настъпил през отчетния период.

Освен това сумата, отчитана като вътрешногрупови сделки, следва да бъде максималната регистрирана сума през отчетния период.

2.2 Отчитане на информация за управлението на конфликтите на интереси и рисковете от верижна дестабилизация

Член 2, параграф 2 и член 3, параграф 2 от ТСИ за отчитане на КР-ВГС

По отношение на „информацията за управлението на конфликтите на интереси и на рисковете от верижна дестабилизация“ ЕЦБ очаква, без да се засяга различният формат, поискан от координатора след допитване до съответните компетентни органи, информацията за управлението на конфликтите на интереси и на рисковете от верижна дестабилизация на равнището на финансовия конгломерат да бъде отчитана заедно с данните за „правната структура и управленската и организационната структура“, упоменати в член 9, параграф 4 от ДФК.

⁶ В съответствие с приложение II, част 1 „Общи указания“ за ТСИ за отчитане на КР-ВГС, параграф 1.5, когато се изисква отчитане за целия сектор, инвестиционните посредници – съгласно определението в член 4, параграф 1, точка 1 от преработената Директива относно пазарите на финансови инструменти – се смятат за част от банковия сектор. Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Директива 2002/92/ЕО и на Директива 2011/61/ЕС (ОВ L 173, 12.6.2014 г., стр. 349).

2.3 Прагове за отчитане на значими концентрации на риск

Член 7, параграф 2 и приложение II от ДФК

По отношение на праговете за установяване на значимата концентрация на риск, подлежаща на отчитане, ЕЦБ очаква по отношение на концентрацията на риск от контрагента за каквито и да било експозиции към клиент или група от свързани клиенти по смисъла на член 4, параграф 1, точка 39 от РКИ, и без да се засягат различните прагове, определени от координатора след допитване до съответните компетентни органи и до самия конгломерат, финансовият конгломерат да отчита всички експозиции над по-ниския от посочените по-долу два прага:

- i. 10% от собствения капитал на финансовия конгломерат, изчислени съгласно метода, използван от групата за изчисляването на капиталовата ѝ адекватност;
- ii. 300 млн. евро.

Експозицията следва да се счита в брутен размер преди отчитане на инструментите или техниките за намаляване на риска.

По отношение на концентрациите по държави и валути, без да се засягат различните прагове, определени от координатора след допитване до съответните компетентни органи и до самия финансов конгломерат, ЕЦБ по принцип очаква финансовият конгломерат да отчита всяка експозиция над 5% от собствения капитал на финансовия конгломерат, изчислен съгласно метода, използван от групата за изчисляването на нейната капиталова адекватност. В случаите, когато експозиция, свързана с определена държава или валута, е под гореспоменатия праг, тя следва да бъде включена и отчитана в категорията „Други“.

По отношение на концентрацията по сектори, без да се засягат праговете, наложени от координатора след допитване до съответните компетентни органи и до самия финансов конгломерат, ЕЦБ по принцип очаква експозициите да бъдат отчитани и разпределяни в съответните сектори, без да бъде прилаган какъвто и да било праг.

2.4 Изисквания за концентрациите на риск

Член 7, параграф 3 от ДФК

В очакване на по-нататъшна координация на законодателството на Съюза, при условие че държавите членки са делегирали правомощия на компетентни органи да определят количествени граници по отношение на всяка

концентрация на риск на нивото на финансовия конгломерат, ЕЦБ може да определя количествени ограничения за концентрацията на риск за всеки отделен случай.

При всички случаи, в съответствие с целите на допълнителния надзор, когато финансов конгломерат отчита експозиции към клиенти и групи от свързани клиенти (последните съгласно определението в член 4, параграф 1, точка 39 от РКИ), които надвишават 25% от собствения му капитал, от него се очаква да предостави на координатора обяснение, което доказва, че нивото на тези експозиции не представлява прекомерна концентрация на риск, като се вземат предвид бизнес стратегията, засегнатите дейности, склонността за поемане на риск на групата и заложените ограничения, както и всички други значими аспекти.

За целите на първия параграф:

- i. Тези експозиции следва да се вземат предвид в нетен размер, като се отчитат всички инструменти или техники за намаляване на риска;
- ii. Експозициите, свързани с активи, чиито рискове се понасят главно от притежателите на полици по отношение на външен контрагент, могат да бъдат взети предвид с коефициент на умножение 0,1, ако финансовият конгломерат е в състояние да докаже, че икономическият риск е прехвърлен договорно основно върху притежателите на полици. Приема се, че това е така винаги когато притежателите на полици не ползват защита от повече от 10% от инвестирания капитал;
- iii. Стойността преди прилагането на коефициента на умножение се отчита в образец FC0250, стойността на намаляването в резултат от прилагането на коефициента за умножение – в образец FC0260, а стойността след прилагането на коефициента на умножение – в образец FC0280.

2.5 Прагове за отчитане на вътрешногруповите сделки

Член 8, параграф 2 съвместно с приложение II от ДФК

Без да се засягат различните по-строги прагове, определени от координатора след допитване до съответните компетентни органи и до самия финансов конгломерат, ЕЦБ по принцип очаква финансовият конгломерат да отчита всяка вътрешногрупова сделка, за която има изискване за отчитане, когато размерът на експозицията е равен на или надхвърля следните прагове:

- i. За сделки с инструменти на собствения капитал или прехвърляне на дълг или активи, когато сделката е равна на или надхвърля:
 1. по-ниската от двете стойности – 5% от общия размер на изискванията за капиталова адекватност на финансовия конгломерат или 300 млн.

евро, когато капиталовото изискване е по-малко или равно на 40 млрд. евро;

2. 1 млрд. евро, когато капиталовото изискване е над 40 млрд. евро.

ii. За деривативни инструменти, когато балансовата стойност на сделката е равна или по-голяма от:

1. по-ниската от двете стойности – 5% от общия размер на изискванията за капиталова адекватност на финансовия конгломерат или 300 млн. евро, когато капиталовото изискване е по-малко или равно на 40 млрд. евро;

2. 1 млрд. евро, когато капиталовото изискване е над 40 млрд. евро.

iii. За задбалансови позиции и условни пасиви, когато сделката след отчитане на конверсионните коефициенти, така както са определени от секторните правила, е равна на или по-висока от: по-ниската от двете стойности – 5% от общия размер на изискванията за капиталова адекватност на финансовия конгломерат или 300 млн. евро, когато капиталовото изискване е по-малко или равно на 40 млрд. евро;

1. по-ниската от двете стойности – 5% от общия размер на изискванията за капиталова адекватност на финансовия конгломерат или 300 млн. евро, когато капиталовото изискване е по-малко или равно на 40 млрд. евро;

2. 1 млрд. евро, когато капиталовото изискване е над 40 млрд. евро.

iv. За сделки по застраховане или презастраховане, когато размерът им е равен на или по-голям от:

1. по-ниската от двете стойности – 5% от общия размер на изискванията за капиталова адекватност на финансовия конгломерат или 300 млн. евро, когато капиталовото изискване е по-малко или равно на 40 млрд. евро;

2. 1 млрд. евро, когато капиталовото изискване е над 40 млрд. евро.

v. За печалби и загуби, когато абсолютната стойност на сделката представлява поне 5% от общите приходи на финансовия конгломерат, изчислена според приложимите счетоводни правила на консолидирана основа на същата референтна дата.

Всички експозиции следва да се вземат предвид преди отчитането на техники за намаляване на риска и освобождавания, предвидени в секторните правила. Изискванията за капиталова адекватност на финансовия конгломерат се изчисляват съгласно метода, използван от групата за изчисляването на капиталовата ѝ адекватност.

Сделки, извършени като част от единична икономическа операция, се сумират и се отчитат поотделно, ако взети заедно достигат един от гореспоменатите прагове.

За точки i), ii), iii) и iv) координаторът, след допитване до съответните компетентни органи и до самия финансов конгломерат, може да разгледа капиталовите изисквания въз основа на средните от последните три години, за да се избегне внезапна или временна промяна на прага.

2.6 Изисквания за вътрешногруповите сделки

Член 8, параграф 3 от ДФК

В очакване на по-нататъшна координация на законодателството на Съюза и при условие че държавите членки са делегирани на компетентните органи правомощието за определяне на количествени граници и качествени изисквания по отношение на вътрешногруповите сделки на регулираните образувания в рамките на финансов конгломерат, ЕЦБ очаква вътрешногруповите сделки да бъдат извършвани при условията на равнопоставеност и независимост. От финансовия конгломерат се очаква да приложи вътрешна процедура и мерки за контрол, за да осигури извършването на вътрешногруповите сделки при условията на равнопоставеност и независимост.

След допитване до съответните компетентни органи координаторът може да наложи допълнителни ограничения и граници на вътрешногруповите сделки, особено в случай на регулаторен арбитраж или заобикаляне на секторните правила, както и в случаите на прекомерен риск от верижна дестабилизация.

© Европейска централна банка, 2024

Пощенски адрес

60640 Frankfurt am Main, Germany

Телефон +49 69 1344 0

Уебсайт www.bankingsupervision.europa.eu

Всички права запазени. Разрешава се възпроизвеждането с образователна и нетърговска цел при изрично позоваване на източника.

За специфичната терминология можете да използвате [речника на ЕНМ](#) (само на английски език).